

ימלא כחצי יום של כיף גדול לכל המשפחה - במרחק נגיעה מירושלים. מי שמעדיף טיול קצר מוזמן להגיע לחצר תלם, להתרווח בספסלים או בבריכת האבן, לטפס על הטרסות עם המעיינות ולצעוד לאורך הגדה המזרחית של נחל שורק. כאן ניטעו עצי בוסתן, הונחו שולחנות וספסלים והכי מדליק - הוצבו במרחב משחקי אבן וגם סלעים עם חידות ושאלות על האזור.

איך מגיעים? יוצאים במחלף מוצא, נוסעים ממערב לכביש 1 ומשם פונים ימינה לשביל עפר שמוביל אל הגן ואל החצר. לנחל חלילים יוצאים במחלף הראל ופונים צפונה עד לחניה ליד בית ספר השלום.

נתניה - פריחות סתיו

אזור שכונת פולג בנתניה והרכס הגולש באלגנטיות לחוף פולג הוא פנינת טבע קטנה וייחודית. כאן השתמר טבע בתולי שאפיין את קו החוף, ובו שרידי גבעות כורכר שהן

טבע עירוני הוא קונספט צעיר למדי, שהוטבע מתוך מודעות הולכת וגוברת לחשיבות הטבע כחלק אורגני מהעיר ולתרומתו לרווחת התושבים ולאיוכות חייהם. לרבים מאיתנו נצר בזיכרון מקום פתוח בקרבת העיר שהיה מפלט מהשגרה, מקום שאהבנו לחזור אליו, שהיה קרוב לבית ושידר נוחות, חופש ושלווה. אצלי זה היה "הג'ונגל" - חלקת יער קסומה בשולי קריית שמונה שבה גדלתי, שזכורה לי כמו יער עבות קסום ואגדי. לאחרונה גיליתי שפנינת הטבע הזאת שומרה במלואה בזכות מאבק של תושבים. שמחתי לא רק על זיכרון ילדותי המופלא שהשתמר, אלא גם על כך שילדי הדור הבא בעיר ייהנו אף הם מחמדת המקום ומקסמו ויזכו לראות אותו מתפתח ומעניק מטובו, מיופיו ומסגולותיו לרווחת הקהילה.

אתרי טבע עירוניים כאלה, הפזורים ברחבי הארץ מצפון לדרום, הם מפלט מהכרך הגדול כי הם זמינים, קרובים ופתוחים לקהל ללא תשלום. הנה שלוש הצעות לטיול טבע בעיר ובסביבתה.

ירושלים - גן לאומי עינות תלם

מתברר שגם בירושלים הבירה יש לא מעט אתרי טבע עירוני, ועם התוכנית להקיף אותה בפארק רחב ידיים תשתפר עוד יותר האיוכות של חיי התושבים. בפאתי העיר, כחלק מהפארק המתהווה, שוכן גן לאומי עינות תלם שבו שזורים טבע והיסטוריה. בגן יש רצף של נביעות קטנות - מעשה יד אדם מלפני כ-1,500 שנה (התקופה הביזנטית). הנביעות חצובות עם בריכות אגירה, נקבות ועוד, ואף שזרימתן חלשה יחסית והבריכות מתייבשות בשלהי האביב, הן מאוד מושפעות מהחורף והבריכות שבות ומתמלאות בתקופה זו.

ליד המעיינות נמצאת חצר תלם - שחזור של חווה שהיא שריד להתיישבות יהודית מראשית המאה ה-20. הניסיון הקצר להיאחז במקום כשל מסיבות ביטחוניות, ונותרו פה מבנה בטון עם מערכת שאיבת מים ומדרומו מבנה נוסף שנועד לשמש כמפעל סבון. הגן ממוקם על גדת נחל שורק ובקרבת קצה הערוץ של נחל חלילים - נחל מקסים, קצר אך עם קטעים מאתגרים וכיפיים ביותר, הגולש ממבשרת מזרח. בעלי המרץ יוכלו לשלב את הנחל בטיולם; לרדת לאורכו, לפנות לעינות תלם במוצא הנחל צפונה - בגדה המערבית של נחל שורק - ולחזור בגדה המזרחית, וכך ליהנות מכל העולמות. טיול כזה עם פיקניק ומשחקים

גן לאומי עינות תלם. נביעות חצובות ושרידי התיישבות קדומה. צילום ארכיון רשות הטבע והגנים

טבע במרחק נגיעה

לא תמיד צריך לנסוע רחוק כדי ליהנות מהטבע. בישראל אפשר למצוא היום לא מעט אתרים, הסמוכים לערים גדולות וטומנים בחובם נופים יפים וערכי טבע מעניינים. קבלו שלוש המלצות לאתרי טבע עירוניים

כתבה: אורלי גנוסר

אירוס הארגמן. הריכוז הגדול והיפה ביותר בארץ צילום אורי פרגמן-ספיר

שביל ואדיות חיפה - משמר את הטבע שעוטף את חיפה.
צילום אורלי בקרב, באדיבות עמותת ירוק בלב

נותרו ואדיות טבעיים עם נחלים ועם טבע פראי לא נגוע, שהם טבע עירוני במיטבו. "שביל ואדיות חיפה" הוא פרויקט מקסים שנקם במקום על ידי צעירים מקבוצת הכרמליסטים של עמותת ירוק בלב, שמטרתם לקדם תיירות בת קיימא, לשמר את הטבע שעוטף את חיפה ולהנגישו לציבור המטיילים. לפני כחצי שנה הושלם סימונו המלא של השביל, ואורכו עומד על 50 קילומטר שאותם אפשר לגמוא בארבעה ימים. המסלול המעגלי עוטף את חיפה מכל עבריה, עולה ויורד בוואדיות הנחלים השונים ומוסיף ממד אתגרי לא קטן.

המסלול המסומן בירוק ובאדום מתחיל בתחנת הכרמלית בגן האם, ומשם יוצא דרומה לנחל אבן, לנחל גיבורים, לנחל זיו, לעיר הטכניון ולפארק הגשרים בנשר. בהמשך הוא "תופר" את נחל נדר, את נחל עובדיה ואת נחל עמירם, ממשיך לנחל אחוזה, לנחל אזוב, לנחל שיח ולנחל עמיק, מוביל לנחל לוטם ולתל שקמונה ומסתיים בעיר חיפה. כאן תוכלו ליהנות מנופים קסומים של הים, ממפגש עם צמחייה עשירה ובעלי חיים רבים, ממעיינות ומנגיעות היסטוריות וארכיאולוגיות מרתקות.

נקודת יציאה: תחנת הכרמלית בגן האם.

אנדמיות (ייחודיות) למישור החוף. השטח משורטט ברשת שבילים התחומים בחבלים, כדי לא לפגוע בפרחי הבר המוגנים. אחד מהם מסומן בכחול - זהו שביל ישראל שמתגלגל אל החוף. האזור גדוש בצמחים נדירים ואנדמיים לישראל. בעונת הסתיו פורחים חצבים וחבצלות, ומאמצע ינואר מתחילה חגיגה של פריחה מרהיבה שנמשכת אל תוך האביב, ובשיאה אפשר להתענג מהריכוז הגדול והיפה ביותר בארץ של אירוס הארגמן - אירוס יפהפה שפורץ במקבצים משובבי נפש. מלבד אירוסים יש גם פריחה שופעת של רותם, שרביטן וכמובן כלניות, נוריות, תורמוס ארץ ישראלי, פרגים, מרסיה יפהפייה ועוד.

במקטע המתקרב לחוף יש דיונות שמתאימות לשעשועים והחוף יפה כאן כל השנה.

איך מגיעים? ממחלף פולג נוסעים מערבה בכביש 553 (שד' בן גוריון) אחרי הרמזור השלישי עושים פניית פרסה וחוזרים עד שמגיעים לחניה קטנה.

חיפה - שביל ואדיות חיפה

בחיפה, הבנויה על הכרמל, נוצרו באופן טבעי מעין אצבעות של שלוחות הרריות הגולשות אל הים. על השלוחות הוקמו שכונות, אבל בנייהן